

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

Petri Danielis Huetii Demonstratio Evangelica

Huet, Pierre Daniel

Parisiis, 1679

VII. Prometheus idem ac Moses.

urn:nbn:de:hbz:466:1-16260

drae tribui, secundas Mercurio Ægyptio, Æsculapio amico ejus & necessario tertias, postremas filio ipsius Tar, quem & Eusebius in Chronico commemorat; alterum vero Dialogum Æsculapii ipsius nomine inscribi. At Damascius apud Photium, non Græcum, nec Ægyptium, sed Phœnicem vult Æsculapium fuisse; quia Ægyptius licet natalibus Moses, Syrus tamen origine fuit: Esiunum autem appellat Phœnicio nomine, atque id *oëtaum* significare ait, quod verum esse fatebuntur Ebraicarum literarum periti: Cabirorum autem oëtaus fuit, in quibus non uno modo latentem Mosem supra notavimus. Hæc perita sunt è Sanchoniathone, qui ad superiora addit, fratrem Taauti fuisse Æsculapium: Taautus autem Moses est. Itaque non inter Græcos primum Æsculapius divinos honores consecutus est; Tyro enim profecta est religio isthæc, & in Græciam sive à Cadmo, sive ab aliis Phœnicibus Græciæ oras commercii causa crebro perlustrantibus delata: Tyri quippe magnum erat Mosi & illustre nomen, propter res in vicinia præclare gestas. Opinioni huic accedit ex eo fides, quod Carthaginenses Tyriorum propago in summo Byrsæ arcis fastigio templum Æsculapio consecratum habuerunt; atque idem postmodum, cum Carthaginiem Novam in Hispania conderent, ædem Æsculapii in collibus vicinis adstruxerunt. Fingitur Æsculapius, Apolline patre natus esse: Apollo autem ipse est Sol; Sol Liber, Arnobius: *Nam sverum est Solem eundem Liberam esse, eundemque Apollinem*. Legere dignum est quod super hoc argumento scripsit Macrobius. Liber autem, sive Sol, idem est qui Osiris, sive Sirius, sive Siris. Commune vero hoc nomen habet Sol cum Caniculâ, commune & cum Nilo, qui sub Caniculâ ortum exundare solet. Sic appellatur Nilus Æthiopum lingua, Ebraica *נילוס*, hoc est *Niger*; unde & à Græcis Melas nominatur, ab Ennio, Aufonio, aliisque Melo, quod *viridem Ægyptum nigra secundet arena*; & Osirim nigro colore inficiunt Ægyptii; & Ægyptus ipsa *æceta*, hoc est *nigricans*, & *μαυροχώρα*, & *μαυροχώρα* dicta est. A nigrore etiam Plutarchus Chemiam vocatam censet; *χημ* enim nigrum sonat. Moses autem Nilo extractus, concinne dici potuit Nili sive Siris filius: unde & Æsculapium Apollinis filium dixerunt Mythologi, occasio- ne captata ex ambiguitate vocis Siris, quæ Nilum, & Solem, hoc est Apollinem significat. Tertium Æsculapium, filium fuisse Arfinoës & Arsippi à Cicerone proditum est; in qua Arsippi appellatione observare licet manifesta vestigia vocis Otarisphus, quod nomen gessisse Mosem tradidit Manethos, ut superius dictum est. Ad ripam Amyri fluvii in Thessalia natum fuisse Æsculapium canit Apollonius in Argonauticis: Moses in ripa Nili inter carecta infans repertus est. Æsculapium à partu recentem mater exposuit, itidem ut Mosem sua. Infantis Æsculapii caput ardere visum est: Moses postquam in monte cum Deo congressus est, radiatam & splendidam faciem ad suos retulit. Chirone Æsculapii præceptore adumbratus videtur Jethro sacerdos Madian, cujus monitis Moses commodam regendi Israëlî formam instituit. Morbos sanabat Æsculapius, & mortuos ad vitam revocabat; Mariam fororem lepris affectam Moses sanitati restituit: idem præterea mortiferam serpentium ignitorum luem proposito serpente æneo coercuit: *Fac serpentem æneum*, inquit Dominus; & *pone eum pro signo: qui percussus aspexerit eum, vivet. Fecit ergo Moyses serpentem æneum, & posuit eum pro signo, quem cum percussi aspicerent, sanabantur*. Hinc Æsculapio appingitur draco: hinc fabularum confarcinatores & Astronomi Græci, ac fortasse etiam Ægyptii, inter sidera eum sub Ophiuchi persona collocarunt: hinc medicis reliquis tribuuntur angues: hinc baculus angue circumplicatus gestamen Æsculapio tribuitur; nisi ejus causam à virga Mosi in serpentem mutata malis arcescere: hinc denique mutatus ipse fingitur in serpentem; atque hac forma Epidauri cultus est, & Roman demum illatus. Quoniam autem medicæ artis, ut aliarum quoque disciplinarum, notitiam in Ægypto comparaverat Moses; hinc medicinam reperisse fingitur Apis, Æsculapium promovisse. Divinationibus & auguriis præesse Æsculapium tradit Apollodorus in libris *ἱστοριῶν*, quos citat Macrobius: Eadem dote præditus fuit Apollo: quod utriusque exemplar Moses præscientiam rerum à Deo consecutus sit. Fulmine tandem à Jove tactus Æsculapius interit, quod inter murmura tonitruum, & fulgurum splendores Mosem Deus allocutus sit. Mercurii & Herculis coævus ponitur Æsculapius; nempe Moses idem est ac Mercurius, ut dixi, Hercules autem, qui & Ægypto ortus est, Josue ipse est, quod infra ostendam.

VII. Venio ad Prometheus, Mosi effigiem, si quis vero falsum seponere sciat. Consentit quidem computatio Chronologorum, qui Prometheus Mosi & Herculis coævum faciunt. Testis Augustinus in libris *De civitate Dei*. Plutarchus in libro *De Iside & Osiride* Mercurium, hoc est Mosem, ita cum Prometheo confundit ac permiscet, ut ambigi dicat utro nata sit Isis, Mercurioque Grammaticam & Musicam, Prometheo sapientiam & providentiam, à plerisque acceptas referri, cum viderimus tamen

Phot. Tm. 241.

Sanchon. apud Euseb. Præp. Evang. lib. 1. Arnob. lib. 3.

Macrobi. Sat. lib. 1. cap. 18.

Fest. Serv. Aulon. Epist. 5. Virg. 4. Georg. Plutarch. de Isid. & Osir.

Cicer. lib. 3. De nat. Deor.

Maneth. apud Joseph. lib. 1. contr. Apion. Apollon. Argon. lib. 4.

Num. 21. 8, 9.

Macrobi. Sat. 1. 1. cap. 20.

Prometheus idem ac Moses. August. 1. 18. de civit. Dei, c. 2.

philosophiæ, prudentiæ, sapientiæ & futurorum prævisionis laudibus Mercurium insigniri. Confunditur quoque cum Æsculapio altera Mosis icone. Erat apud Panopenfes simulacrum, quod Æsculapiine esset an Promethei incertum fuit. Cabirorum unus fuisse fertur Prometheus, idem ut Æsculapius, & ipse quoque Mercurius. Asia maritum fuisse narrat Herodotus, alii filium: ex Asia oriundus fuit Mosès, totaque Israëlita gens in Asiam ex Ægypto remeavit. Atlantis frater, aut ut aliis placet, pater fingitur Prometheus; nepos Mercurius, quem Mosèm esse dixi: unde patet Prometheum inter & Mosèm affinitas. Alii fratrem fuisse volunt Deucalionis, quem primum templa Diis constituisse ait Apollonius, quia primus Aaron Mosis frater, summus Israëlita gentis sacerdos à Deo creatus est. Refert Diodorus in quadam Ægypti parte regnasse Prometheum, in quam aliquando restagnans Nilus magnam hominum pecudumque ediderit stragem, & in magnas angustias Prometheum redegerit; sed Hercule demum tulisse ipsi opem, & exundantem Nilum coercuisse, & in pristinum alveum coëgisse. Ebraorum dux, legumlator, & veluti Rex habitus est Mosès; unde rixosus ille Israëlita Mosi respondit, *Quis te constituit principem & iudicem super nos?* & à Clemente Alexandrino dicitur σοφός, βασιλεύς, νομοθέτης quin & paterni regni successorem eum destinabat Thermuthis Pharaonis filia. Ægypti autem portionem, terram nimirum Gesen occuparunt Ebrai. Exundatio Nili homines & bruta disperdens, quam Herculis tandem suppentiis Prometheus evasit, quid aliud significare putem, quam Ægyptiorum cladem, cum Israëlitis tuto transmissis, ipsi mari Rubro absorpti sunt? Hercule vero Josuæ typum esse, Mosès administri, & consiliiari, & Israëlitarum imperatoris infra probabitur. Sceptrum dextra tenebant Promethei statuae, ut & illa Priapi, effigiem videlicet prodigialis virgæ Mosis. Ipse se Prometheus remedia morborum reperisse jactat apud Æschylum, quod & Apollini, & Æsculapio, Mosis simulacris, adscriptum vidimus. Viarum se quoque indicem prædicat, quod & de Mercurio, & Priapo fertur, quorum uterque Mosès est. Fertur Prometheus hominem de luto finxisse, fabula inde ducta, quod hominis originem primus Mosès literis consignavit, eumque de terra à Deo formatum esse homines docuerit. Quadrat & in Mosèm Hygini Mythologi explicatio: *Prometheus*, inquit, *propter excellentiam ingenii miram*, homines finxisse existimatur. Africanus vero quod homines rudes & simplices Prometheus disciplinis instruxerit, idcirco hominum fictorem creditum esse censet. Atque id etiam in Mosèm congruit, à quo egregius institutus Ebraica gens informata est. Cum Jove colloquia Prometheus habuisse fertur: Mosèm Dei *οὐρανίου* fuisse constat. Aruspiciæ artis in sacris exerceri solita rationem à se deprehensam narrat Prometheus in tragedia Æschyli: Mosès sacrificio-rum, & victimarum in partes secundarum ritus, quæque Deo acceptiores essent, quæ igni dandæ, quæ Sacerdotibus seponendæ, Israelitas docuit. Atque hanc originem esse puto fabulæ de Prometheo ab Hesiodo proditæ, bovem in duas ipsum divisisse partes; hinc ossa adipe contexta, inde carnes apposuisse Jovi, tentandi causâ: sic enim, opinor, interpolavit profana illa vetustas præcepta Mosès, quorum alterum hoc est: *Omnis adeps Domini erit: nec sanguinem, nec adipem omnino comedetis*: alterum est illud: *Pectusculum elevationis & armum separationis tui à filiis Israël de hostiis eorum pacificis, & dedi Aaron Sacerdoti, & filiis ejus lege perpetua, ab omni populo Israël*. Furtivi etiam præcius inducitur Prometheus in Luciani Dialogo: qua facultate Mosès pollebat. Metallorum etiam repertorem apud Æschylum se fert Prometheus; propter tot opera, ex Mosès præscripto, fusoria arte fabricata. Astronomiæ, literarum, & artium denique omnium inventionem sibi arrogat Prometheus; quæ Mercurio quoque, Mosès typo, cur ab Ægyptiis tributa sit, supra ostendimus. Incertum porro est an ex illa metallicæ artis, an ex Astronomiæ peritia, qua pollebat Prometheus, an ex usu ignis ab eo reperto, dictus sit de cælo ignem rapuisse; cujus ignis causâ in Prometheis, Atheniensium festo, lampadibus ad Aram in Academia accensis certabatur. Ut ut est, id ipsum profecto narratur de Zoroastre, nec multum diversa de Vulcano, quos Mosèm esse invictis rationibus demonstravimus. Quid quod Prometheum ac Vulcanum iisdem religionibus placatos fuisse, simulque cultos, ex Sophoclis Scholiaste discimus. Nam ad hunc Sophoclis locum in OEdipo Coloneo: *ὁ πυρρόφωτος θεὸς πρῶτος ἀεζυμβόλος*. *Deus ignifer Titan Prometheus*, Vulcanum esse ait hunc *πυρρόφωτος θεός*. Tum ex Apollodoro & Lyfimachida addit in Academia communem utrique aram spectari. His ortum dederunt & fulgura, quæ sublata à Mosè virga Deus cum grandine ad perterendam Ægyptum de cælo misit; & ignis ille, quem in rubo vidit Mosès, & caelestis ille fulgor in vertice montis Sinæ splendens, cum Mosèm Deus colloquio suo dignabatur; & lucida Mosès facies, cum è monte regrederetur; & ignis ille perpetuus, quem nunquam deficere in altari iussit Mosès. Pandora, vaferrima mulier, tot do-

Herod. libr. 4.
cap. 45.Apollon. Ar-
gon. libr. 1.
Diodor. libr. 1.

Exod. 2. 14.

Clem. Alex.
Strom. 2.Æsch. Pro-
meth.Hyg. Poët.
Astron. libr. 2.
African. libr. 3.
Chronogr.
apud Euseb.
Præp. libr. 40.
cap. 10.

Hesiod. Theog.

Exod. 3. 17.

Exod. 7. 34.

Lucian. Pro-
meth.

Æsch. Prom.

Levit. 6. 17.

tibus à Diis ornata, tot malorum hominibus auctor, quid aliud est quam Eva hominum mater? Hanc ad Prometheus missam à Jove narrant, & à Prometheo repudiatam, ab Epimetheo exceptam; quia ejus historia à Mose consignata est, qui Evæ Adamo traditæ vafritiem & scelus scriptis suis damnavit. Similem ob causam Prometheus Deucalionis patrem dictum crediderim, quia veram Noachi & Diluvii historiam Moses hominibus tradidit. Est apud Nicandrum in Theriacis, Jovem post deprehensum hominum indicio Promethei furtum, præmium hominibus Iuventam concessisse; quam cum asino imposuissent, asinus vero sitiens ad fontem accessisset, & potu à serpente prohiberetur, ita bibendi ab eo impetrasse veniam, si sibi, quod gestabat dorso, donare vellet, id urgente siti pactum esse asellum; proptereaque senium deponere serpentes & juvenescere. Ad ea si quis attendat, perpetuo hoc juventutis dono expressum deprehendet beneficium Israeliticæ genti in delerto concessum à Deo, ne vestes eorum aut calceamenta vetustate detererentur; sitientem hunc asinum typum esse asinorum agrestium, quos Mosi totique Judæorum populo siti jam exarescenti ad fontes viam præmonstrasse mendax vetustas commenta est; serpentem vero signare aneum Serpentem, cujus aspectu inflicta à serpentibus ignitis vulnera sanabantur. Narrant Mythologi Jovis mandato Prometheus à Mercurio & Vulcano in Caucasum montem fuisse ductum, & in spelunca vincum, propter raptum de celo ignem: Moses Dei jussu Sinai montem conscendit, & cum Dei gloriam intueri vellet, à Deo positus est in *foramine petra*. Aquila Typhonis filia Promethei jecore pascitur; Typhonem esse diximus Moïsem; Aquilam autem Ebraei נשר appellunt, cujus vocis origo est in radice שרר, *contemplatus est, speculatus est*; quia ex hac spelunca in qua fuerat à Deo constitutus, tanquam è specula, Dei gloriam contemplatus est. Supplicio demum & vinculis ab Hercule Prometheus exemptus est: in quo mihi obscure adumbrata videtur pugna Amalecitanæ historia, quam dum pugnabat Josue, quem Herculem esse ostendam, Moses in vertice montis manibus per totum diem expansis mansit, nec inde abstulit, quam per partam à Josua victoriam veluti solutus est. Hanc ipsam Promethei fabulam, nominibus discrepantem, re ipsa pene similem reperias in apocrypho libro Enoch, apud Georgium Syncellum, & in Josephi Scaligeri Notis ad Eusebii Chronicon: narrat enim Azazel, decimum inter Egregoros, metallicæ fabricæ artem hominibus tradidisse; id indignatum Deum jussisse Raphaellem, manibus pedibusque constrictum Azazellem, in loco solo & tenebricoso, substratis acutis petris statuere. Agnoscis, Lector, in Azazele Prometheus, in Raphaelle Mercurium. Azazel porro, & Azazel, voces corruptæ sunt ex אַזַּזֵּל, de quo hæc leguntur in Levitico: *Duos hircos stare faciet (Aaron) coram Domino, in ostio tabernaculi testimonii, mittensque super utrumque sortem, unam Domino, & alteram אַזַּזֵּל* Azazeli. Septuaginta verterunt, *vel δαίμονος*. Ex hoc loco perperam accepto ansam arripuerunt Judæi, ut Azazellem Dæmonem quemdam esse crederent, ad quem alter hircorum in desertum mitteretur. Id docent, R. Eliezer in פְּרָקִי, & R. Abraham Menachem in Leviticum. Qui error transit & ad Valentinianos. Idem de hoc δαίμονος arbitrati sunt Græci quidam, in iisque Julianus Apostata. Hinc ergo inter Egregoros numeratus est Azazel. Sed & hæc Mosis verba de hircis sortito delectis, quorum alter à summo Sacerdote sacrificaretur Deo, alter vero post suas super eo preces emitteretur in desertum, suspicari quoque possumus ortum dedisse fabulæ supra à nobis ex Hesiodo narratæ, de bove Jovi immolato, & in duas portiones dolose distributo, & pellibus duabus incluso, quarum una carnem, altera ossa contexit Prometheus, optionemque alterius eligendæ Jovi dedit. Quemadmodum enim hircorum alter Deo, alter Azazeli sortito cedere existimabatur; ita pellium una Jovi, Prometheo altera sortito cessisse dicta est. Quod igitur Aaron, quem exotici Mythologi cum Moïse sæpe confuderunt, sorte victimas duas cum Deo quasi partiretur, alteramque maceraret, alteram in desertum emitteret, idem esse Azazel ad quem emittebatur, ac Aaron à quo emittebatur, creditus est. Utramvis fabulæ hujus Promethei originem, vel hanc quam indicamus, vel eam quam attulimus supra, persequi Lectori per me liceat, dummodo ex alterutra ipsam prodidisse certum habeat. Cæterum Enocho liber hic apocryphus idcirco affictus est, quod Enochum crederent Veteres ab Angelis Dei eruditum, Astronomiam primum reperisse, ab eo accepisse Chaldaeos, à Chaldaeis Ægyptios per Abrahamum, ab Ægyptiis Græcos. Hæc partim Josephus, partim ex Eupolemo & Artapano Alexander Polyhistor refert apud Eusebium.

VIII. Quin & Cecrops, primus ille Atheniensium rex, Mosis effigies est. Ætas convenit in Eusebii Chronico. Ægyptius Cecrops fuit: Ægyptius Moïses. Vulcano patre Cecropem ortum ferunt, propter rubi, & Sinai montis ignes, & tonitrua & grandinem ac dissonantia fulgura super terram Ægypti, & flammam quæ Coræ, Da-

Exod. 33. 12.

Levit. 16. 7, 8.

Joseph. Antiq.
lib. 1. cap. 9.
Euseb. Præp.
lib. 9. cap. 16,
& 17, & 18.
Cecrops idem
ac Moïses.
Exod. 9. 23.